

58000, м. Чернівці, вул. Кобилянської Ольги, 27/3
тел: +38 (0372) 51-18-11, +38 (0372) 55-08-60
email: z.dyachenko@vkdka.org, веб-сайт: www.vkdka.org

27/3 Kobylianskoi Olhy Street, Chernivtsi, 18000 Ukraine
phone: +38 (0372) 51-18-11, +38 (0372) 55-08-60
email: z.dyachenko@vkdka.org, web-site: www.vkdka.org

Р І Ш Е Н Н Я № 225

м. Чернівці

21.02.2025

Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури Чернівецької області в складі дисциплінарної палати в складі голови дисциплінарної палати – Павчука І.С., секретаря дисциплінарної палати – Мінгайленс О.В., членів палати – Літавського В.О., Шаблій В.П., Мигалатюка А.В. розглянувши у відкритому засіданні скаргу гр. ОСОБА 1 стосовно адвокатки ОСОБА 2 -

ВСТАНОВИЛА:

До дисциплінарної палати КДКА Чернівецької області надійшла скарга ОСОБА 1 стосовно адвокатки ОСОБА 2 (свідectво про право на заняття адвокатською діяльністю № *** від ***, виданого Тернопільською обласною КДКА на підставі рішення № *** від ***) щодо грубого порушення Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правил адвокатської етики.

Станом на час проведення перевірки, а також на дату розгляду скарги, інформація про адвокатку ОСОБА 2 з Єдиного реєстру адвокатів України не виключена, відомості про зупинення або припинення права на заняття адвокатською діяльністю - відсутні, а також відсутні відомості щодо притягнення до дисциплінарної відповідальності.

Адвокатка ОСОБА 2 здійснює адвокатську діяльність за адресою: ***, e-mail: ***

Згідно доручення голови палати перевірка доводів скарги здійснювалась адвокаткою Мінгайленс О.В. яка вважала, що слід відмовити в порушенні дисциплінарної справи через відсутність в діях адвокатки ОСОБА 2 ознак складу дисциплінарного проступку.

Проаналізувавши доводи викладені в скарзі, перевірівши наявні матеріали та пояснення палата приходить до наступного.

За змістом скарги вбачається, що ОСОБА 1 була позивачем у справі №607/10856/22 за її позовом до ***, ***, Тернопільської міської ради про визнання недійсним договору купівлі-продажу земельної ділянки, скасування запису про державну реєстрацію земельної ділянки, визнання права постійного користування, витребування майна з чужого незаконного володіння, яка слухалась в Тернопільському міськрайонному суді Тернопільської області та Тернопільському апеляційному суді з 2022р. по 09.02.2024р.

Адвокатка ОСОБА 2 була представником відповідача *** по даній справі. Скаржниця звинувачує адвокатку ОСОБА 2 у тому, що вона у тексті апеляційної скарги від 18.09.2023р., складену і підписану адвокатом від імені клієнта, безпідставно обвинуватила позивачку у вчиненні нею злочинів, а саме у незаконному збагаченні шляхом обману, в укладенні незаконного договору дарування земельної ділянки, що є правопорушенням згідно ст.383 КК України і порушенням ст.ст.7, 25 Правил адвокатської етики, згідно яких адвокату заборонено у своїй професійній діяльності вдаватися до засобів і методів, які суперечать закону; використовувати незаконні та неетичні засоби, що суперечать закону. Вказаними обвинуваченнями адвокат принизила честь, гідність та ділову репутацію скаржниці.

В своїх поясненнях на спростування доводів скарги адвокатка ОСОБА 2 зазначила, що дійсно у Тернопільському міськрайонному суді Тернопільської області та Тернопільському апеляційному суді слухалась справа за позовом скаржниці, де адвокат ОСОБА 2 представляла інтереси відповідача *** Судом першої інстанції позов було частково задоволено, тому відповідач *** бажав його оскаржити. Апеляційну скаргу було складено адвокатом ОСОБА

09.02.2024 року Тернопільським апеляційним судом апеляційну скаргу представника*** - адвокатки ОСОБА 2 задоволено, апеляційну скаргу ОСОБА 1 залишено без задоволення, Рішення Тернопільського міськрайонного суду Тернопільської області від 07 серпня 2023 року скасовано та ухвалено нове рішення, яким у позові ОСОБА 1 до ***,**, Тернопільської міської ради про визнання недійсними договорів купівлі-продажу земельної ділянки, скасування запису про державну реєстрацію прав, визнання права постійного користування в порядку спадкування, витребування майна з чужого незаконного володіння відмовлено.

На думку адвокатки із вказаних причин ОСОБА 1 поставила собі за мету помститися за це адвокатові як представнику ***

ОСОБА 1 зверталася із неодноразовими заявами про вчинення кримінального правопорушення адвокатом до правоохоронних органів щодо аналогічного факту, який є предметом розгляду даної скарги.

СВ Тернопільського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Тернопільській області розглядалися матеріали кримінального провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 383 КК України за заявою ОСОБА 1 від 09.05.2024 року. В межах даного кримінального провадження ОСОБА 2 було допитано в якості свідка, в її діях працівники поліції не встановили жодних протиправних дій.

У Тернопільському міськрайонному суді Тернопільської області та Тернопільському апеляційному суді слухалась справа за позовом скаржниці, де адвокатка ОСОБА 2 представляла інтереси відповідача ***.

Судом першої інстанції позов було частково задоволено.

Рішенням Тернопільського апеляційного суду від 09.02.2024 року апеляційну скаргу, складену адвокатом ОСОБА 2 було задоволено, апеляційну скаргу ОСОБА 1 залишено без задоволення, скасовано рішення суду I інстанції та ухвалено нове рішення про відмову у задоволенні позову, що на думку палати стало підставою для звернення скаржниці із даною скаргою.

Адвокатка ОСОБА 2, складаючи апеляційну скаргу, зазначила, що ОСОБА 1 14.09.2021р. продала її клієнту ***. --- частку у житловому будинку і земельну ділянку за кадастровим номером --- площею 0,0414га, однак не мала права цього робити, тому як рішенням Верховного суду від 30.06.2021р. по справі №607/11728/17 визнано частково недійсним договір дарування даної земельної ділянки від 16.11.2009р., укладений між *** та ОСОБА 1, і згідно вказаного рішення ВС було встановлено, що ***. станом на час укладання договору належало на праві власності ---га., а тому і ОСОБА 1 була власницею лише ---га. А оскільки позивачка про це знала, то відповідач по іншій справі *** вважає, що вона незаконно продала йому земельну ділянку в більшому розмірі, ніж їй належало і незаконно збагатилась за рахунок ***, продавши йому цю земельну ділянку, про що їй було достеменно відомо, тому як вона була відповідачкою по вказаній вище справі. Також позивачці ОСОБА 1 при зверненні до суду із позовом по справі № 607/10856/22 було достеменно відомо, що позов є безпідставний, оскільки вона як спадкоємець не могла набути права постійного користування спірною земельною ділянкою, тому як таке не успадковується, про що нотаріус по спадковій справі виніс відповідну постанову від 12.01.2021р. про відмову ОСОБА 1 у видачі свідоцтва про право на спадщину на спірну земельну ділянку.

Вказані вище обставини підтверджені постановою Тернопільського апеляційного суду від 09.02.2024р., яке набрало законної сили. Також із вказаної постанови вбачається, що ОСОБА 1 скаржилась суду на дії адвоката і їй було відмовлено у винесенні окремої ухвали щодо адвоката ОСОБА 2 за безпідставністю.

Відповідно до ст.25 Правил адвокатської етики, на яку посилається скаржниця, перелічено до яких саме незаконних та неетичних засобів не може вдаватися адвокат, виконуючи свої обов'язки, а саме: «адвокату категорично забороняється використовувати при виконанні доручення клієнта незаконні та неетичні засоби, зокрема спонукати свідків до надання завідомо неправдивих показань, вдаватися до протизаконних методів тиску на протилежну сторону чи свідків (погроз, шантажу тощо), використовувати свої особисті зв'язки (чи в окремих випадках особливий статус) для впливу прямо або опосередковано на суд або інший орган, перед яким він здійснює представництво або захист інтересів клієнтів,

використовувати інформацію, отриману від колишнього клієнта, конфіденційність якої охороняється законом, використовувати інші засоби, що суперечать чинному законодавству або цим Правилам».

У скарзі йдеться про безпідставні обвинувачення скаржниці у намаганні збагатитись за рахунок покупця земельної ділянки *** Однак, постановою апеляційного суду від 09.02.2024р. підтверджено незаконність продажу земельної ділянки ОСОБА 1 у більшому розмірі, ніж їй належало, і безпідставність її позовних вимог щодо витребування сусідньої земельної ділянки, яка не може їй належати.

Відповідно до ч. 2 ст. 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» встановлено, що не допускається зловживання правом на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, у тому числі ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність адвоката без достатніх підстав, і використання зазначеного права як засобу тиску на адвоката у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності. Дисциплінарну справу стосовно адвоката не може бути порушено за заявою (скаргою), що не містить відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку адвоката, а також за анонімною заявою (скаргою).

Надані адвокатам професійні права, а також честь і гідність адвоката охороняються законом. Оскільки ці права забезпечуються відповідними гарантіями адвокатської діяльності, спрямованими на реалізацію професійних прав адвоката, то і вони також підлягають охороні законом.

Відповідно до ч. 1 ст. 33 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», адвоката може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з підстав, передбачених цим Законом.

Частиною 2 статті 33 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» визначено, що скарга на дії адвоката перевіряється на предмет зазначення в ній відомостей про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку.

Відповідно до ст.7 ПОЛОЖЕННЯ про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність встановлено, що адвокат не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні дисциплінарного проступку. Обов'язок доказування вини адвоката у вчиненні дисциплінарного проступку покладається на особу, яка ініціює дисциплінарне провадження стосовно адвоката. Звинувачення адвоката не може ґрунтуватися на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини адвоката тлумачаться на його користь.

Відносно дій адвоката діє презумпція невинуватості.

Згідно з ч. 2 ст. 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» дисциплінарним проступком серед іншого є й порушення Правил адвокатської етики.

Статтею 36 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачено, що право на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із заявою (скаргою) щодо поведінки адвоката, яка може бути підставою для дисциплінарної відповідальності, має кожен, кому відомі факти такої поведінки.

Не допускається зловживання правом на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, у тому числі ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність адвоката без достатніх підстав, і використання зазначеного права як засобу тиску на адвоката у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності.

Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про інформацію» ніхто не може бути притягнутий до відповідальності за висловлення оціночних суджень.

Частиною другою вказаної статті Закону визначено, що оціночними судженнями, за винятком наклепу, є висловлювання, які не містять фактичних даних, критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, зокрема з огляду на характер використання мовно-стилістичних засобів (вживання гіпербол, алегорій, сатири). Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості.

У рішенні Європейського суду з прав людини у справі «Lingens v. Austria» зазначено, що суду необхідно розрізняти факти та оціночні судження. Існування фактів можна довести, а правдивість критичного висловлювання ні. Вимога доводити правдивість критичного висловлювання є неможливою для виконання і порушує свободу на власну точку зору, що є

фундаментальною частиною права, захищеного статтею 10 Конвенції. У даній справі ЄСПЛ вказав, що «суд повинен нагадати, що свобода вираження поглядів гарантована пунктом 1 статті 10, становить одну з основних підвалин демократичного суспільства й одну з принципових умов його розвитку та умов самореалізації кожної особи. За умови додержання пункту 2 свобода вираження стосується не лише тієї "інформації" або тих "ідей", які отримані належним чином або розглядаються як необразливі чи незначні, а й тих, що викликають образу, обурення або неспокій. Такими є вимоги плюралізму, терпимості і широти поглядів, без яких "демократичне суспільство" неможливе».

Так, фактичне твердження – це логічна побудова та викладення певного факту чи групи фактів. Факт – це явище об'єктивної дійсності, конкретні життєві обставини, які склалися у певному місці та часі за певних умов. Враховуючи те, що факт сам по собі є категорією об'єктивною, незалежною від думок та поглядів сторонніх осіб, то його відповідність дійсності може бути перевірена та встановлена судом.

Судження - це те ж саме, що й думка, висловлення. Воно являє собою розумовий акт, що має оціночний характер та виражає ставлення того, хто говорить, до змісту висловленої думки і напряду, пов'язаними із такими психологічними станами, як віра, впевненість чи сумнів. Оцінити правдивість чи правильність судження будь-яким шляхом неможливо, а тому воно не входить до предмета судового доказування. Оціночними судженнями, за винятком наклепу, є висловлювання, які не містять фактичних даних, критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, зокрема з огляду на характер використання мовно-стилістичних засобів (вживання гіпербол, алегорій, сатири). Оціночні судження також користуються захистом - це передумова плюралізму поглядів.

В той же час, сатира — гостра критика окремих осіб, людських груп чи суспільства з висміюванням, а то й гнівним засудженням вад і негативних явищ у різних ділянках індивідуального, суспільного й політичного життя, суперечних із загальнообов'язковими принципами чи встановленими ідеалами.

Щоб розрізнити фактичне твердження і оціночне судження, необхідно брати до уваги обставини справи і загальний тон зауважень, оскільки твердження про питання, що становлять суспільний інтерес, є оціночними судженнями, а не констатацією фактів.

Так, дисциплінарна палата зазначає, що Скаржниця не додала належних доказів щодо оцінки з експертної точки зору мовленнєвих оборотів та аналогій як такі, що мають негативну конотацію та образливий характер, мають двозначне тлумачення, породжують негативні асоціації для лексеми «незаконне збагачення», є негативною інформацією публічного характеру про діяльність скаржниці, а також є образою.

Саме по собі звернення до судових та правоохоронних органів із описом обставин справи та їх власною оцінкою не є поширення неправдивої інформації, а є лише висвітлення власного бачення та оцінки виниклих правовідносин.

Відповідно до ст. 94, 277 ЦК України фізична чи юридична особа, особисті немайнові права якої порушено внаслідок поширення про неї недостовірної інформації, має право на відповідь а також на спростування цієї інформації.

Способами захисту гідності, честі чи ділової репутації від поширення недостовірної інформації можуть бути, крім права на відповідь та спростування недостовірної інформації, також і вимоги про відшкодування збитків та моральної шкоди, заподіяної такими порушеннями як фізичній, так і юридичній особі. Зазначені вимоги розглядаються у відповідності до загальних підстав щодо відповідальності за заподіяння шкоди (пункті 27 постанови Пленуму Верховного суду України від 27.02.2009 № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної юридичної особи»).

Відповідно до ст. 34 Конституції України, «Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань. Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб — на свій вибір».

Відповідно до ст.10 ЕКПЛ кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватися своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів.

Численними справами, що були предметом розгляду ЕСПЛ, зокрема Мирський проти України, Салов проти України, Ляшко проти України, Марченко проти України та інші, констатовано порушення ст.10 Конвенції, оскільки заявники були покладені в умови, коли вони повинні доводити правдивість оціночних суджень, що неможливо виконати.

Скаржником не наведено фактів та не надано детального аналізу, не проведено лінгвістичної експертизи з якої би вбачалось наявність наклепу, образи чи іншого принижуючого сенсу в тексті апеляційної скарги, а також скаржником не зазначено чому саме мовленнєві обороти адвокатки ОСОБА 2 не є оціночними судженнями.

Усі сумніви щодо доведеності вини адвоката тлумачаться на його користь (п.7 Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність).

Аналізом вказаних вище норм Закону та ПАЕ не знайшло своє підтвердження порушення адвокаткою ОСОБА 2 обов'язків, оскільки вказані вище норми не можуть бути застосовані до виниклих правовідносин та поведінки адвоката в даних конкретних обставинах.

Звинувачення адвоката не може ґрунтуватися на припущеннях.

Дисциплінарна палата вважає, що матеріали дисциплінарної справи не містять переконливих доказів того, що адвокатка ОСОБА 2 вчинила будь-які діяння, що є дисциплінарним проступком відповідно до ст.34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а скаржником не доведено, що її вислови в апеляційній скарзі не можуть бути оціночними судженнями.

З огляду на наведене вище, беручи до уваги всі встановлені обставини в їх сукупності, наявні документи та матеріали, що слугували підставою для проведення перевірки, матеріали здобуті в ході проведення перевірки, системного аналізу правових норм, що регулюють такі правовідносини, з огляду на Національну та Європейську практику, з урахуванням принципу презумпції невинуватості адвоката, у відповідності до вимог ст. 38 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», керуючись п.п. 25, 26, 28, 29, 30, 32 Положення від 30.08.2014 № 120 «Про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність», керуючись ст.ст. 31, 33, п.5 ч.2 ст.34, 35, ст.41 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», ч.2 ст. 12, ч.1 ст.65 Правил адвокатської етики, ст.6.15 Положення «Про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури Чернівецької області»,

В И Р І Ш И Л А :

1. Відмовити в порушенні дисциплінарної справи відносно адвокатки ОСОБА 2 (свідцтво про право на заняття адвокатською діяльністю № *** від ***, виданого Тернопільською обласною КДКА на підставі рішення № *** від ***) у зв'язку із відсутністю в її діях ознак дисциплінарного проступку.
2. Про прийняте рішення повідомити заінтересованих осіб.
3. Рішення про порушення дисциплінарної справи може бути оскаржено протягом тридцяти днів з дня його прийняття до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури або до суду.

Голова КДКА Чернівецької області /підпис/

Звенислава ДЯЧЕНКО

Голова дисциплінарної палати

КДКА Чернівецької області /підпис/

Ігор ПАВЧУК

Секретар дисциплінарної палати: /підпис/

Ольга МІНГАЙЛЄНСЬКА